

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus: Dvacet hodin před volbami do Evropského parlamentu

Otázka IVK: Jakou zprávu vyslaly evropské volby o náladách v EU?

Ladislav Ják: O integraci debatujeme vážně

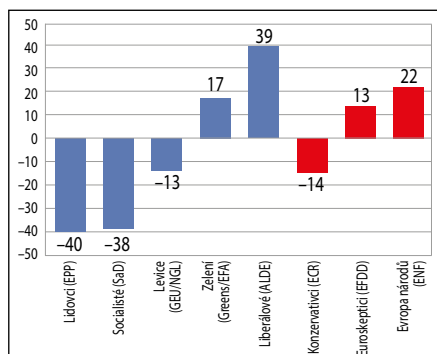
IVK k brutálnímu fyzickému napadení Ladislava Jákla

Václav Klaus: 120 let od narození Friedricha Augusta von Hayeka

Ivo Strejček: Reportáž z Brexit Party Rally

KVĚTNOVÝ GRAF IVK

Euroskeptické strany výrazně neposílily

Poznámka: Povolební zisky a ztráty křesel europarlamentních frakcí. Odhady dle předpokládaného členství ve frakcích; modře „prointegrační“ uskupení, červeně „euroskeptici“.

Institut Václava Klause o.p.s.

Šarecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 30. 5. 2019

Dvacet hodin před volbami do Evropského parlamentu*

Václav Klaus

Klub Lidových novin v Brně mne v předvečer voleb pozval na vystoupení (a následnou diskusi) na téma: Absence české diskuse (a proto i politiky) ohledně vývoje evropské integrace. Celý večer mne přesvědčil o tom, že v situaci naprosté absence seriózní debaty o Evropské unii jsou diskuse tohoto typu více než nutné. Lidé o tom nic nevědí, znají detaily, ale netuší celek. Proto stručná rekonstrukce mého úvodního vystoupení.

Jakákoliv diskuse o EU je v podstatě diskusí o budoucnosti české státnosti a o její kontinuitě, či diskontinuitě.

Obrat „absence české diskuse“ jsem považoval za oprávněný, neboť diskuse u nás opravdu není, resp. není o podstatě. Je o zástupných tématech, které to, co v Evropě Evropská unie činí, zcela zastírají. Asi záměrně. Českou diskusi na toto téma ovládla povšechná kritika tzv. dvojí kvality potravin, což je směšné a zejména neevropské téma. Dvojí kvalitu potravin (netuším, je-li jenom dvojí a týká-li se jen východní Evropy) nepříkázala žádnou svou direktivou Evropská unie. To je zisk-maximalizující chování západoevropských výrobců a obchodníků. Odráží to sílu koupěschopné poptávky v jednotlivých zemích. Na Evropské unii nenalézám pozitivního téměř nic, ale právě toto bych jí za vinu nekladl.

Řekl jsem, že mne dnes ráno zaujala SMS ze Švédska, která oznamovala, že švédský premiér uvedl, že „absolutní prioritou v novém legislativním období EU bude muset být reforma společné migrační a azylové politiky, neboť řešení již nelze odkládat. Trpělivost Švédska s jednomyslností hlasování je stále menší, a proto se má hlasovat kvalifikovanou většinou. Ty země, které se odmítnou podílet na společné migrační a azylové politice by nemě-

ly být v Schengenu.“ Kdo netuší, že toto je podstatou evropské integrace a utíká k tématu dvojí kvality potravin, je buď hlupák, nebo vědomý manipulátor.

Sám obrat „diskuse o evropské integraci“ je zavádějící. Jakákoliv diskuse o EU je v podstatě diskusí o budoucnosti české státnosti a o její kontinuitě, či diskontinuitě. Slovem Evropa to zakrýváme. Mezi našimi politiky

EU ve skutečnosti plodí a zesiluje nacionalismus, vytváří nové třecí plochy a nové evropské spory.

a komentátoři se pěstují zcela evidentní schizofrenie myšlení. Nelze přece vzývat Tomáše Garrigua Masaryka a stoleté výročí vzniku republiky a při stejném nadechnutí mluvit nadšeně o Evropské unii, která má hlavní cíl národní státy v Evropě zlikvidovat. Právě o to se snaží dnešní evropské politické elity. Evropské volby (neboli volby do Evropského parlamentu) jsou primárně

EDITORIAL

Institut Václava Klause přináší svůj po-eurovolební speciál Newsletteru. V anketní otázce se tentokrát respondentů ptáme na jejich bezprostřední komentář po konečném zveřejnění všech výsledků evropských voleb. Jakou zprávu podle nich vyslaly evropské volby o náladách v EU, pakliže nějakou vyslaly? A je možné výsledky voleb v jednotlivých zemích nějak zobecnit?

Evropská unie a její struktury historicky prokázaly mimořádnou schopnost se s jakýmkoli výsledkem lidového hlasování či referenda, jakýmkoli výsledkem demokratického procesu, který nevyšel dle představ o stále těsnější integraci, vždy dokonale vypořádat. Referendem o evropské ústavě počínaje a brexitem konče. A výsledek těchto voleb není ani zdaleka tak jednoznačným signálem jako byly například poslední dva jmenované. Ve svém brněnském vystoupení v předvečer evropských voleb podobně skepticky hovořil Václav Klaus. Vy si můžete jeho vystoupení přečíst na prvních stranách tohoto vydání.

* Vystoupení na diskusním klubu Lidových novin, Brno, restaurace Konfit, 23. května 2019.

Šokující byla pro nás těsně před uzavěrkou tohoto čísla zpráva o evidentně politicky motivovaném napadení našeho kolegy Ladislava Jakla, k němuž jsme nemohli mlčet a zveřejňujeme proto naše ostré odsouzení takového násilí v prohlášení ve druhé části Newsletteru.

V závěru vydání Václav Klaus připomíná 120. výročí narození Friedricha A. von Hayeka a Ivo Střežek reportuje o úspěšné předvolební akci Brexit Party v Londýně, na které prezident Klaus vystoupil jako hlavní zahraniční host.

Filip Šebesta

(Pokračování ze strany 1)

o tom, zda posílí příznivci těchto postojů, nebo zda oslabí.

Několik omylů či fikcí o Evropské unii

- 1) EU není zárukou míru v Evropě, s mírem nemá bezprostředně nic společného, snad jen silácké proklamace. EU ve skutečnosti plodí a zesiluje nacionalismus, vytváří nové třecí plochy a nové evropské spory. Nic takového by Evropa národních států nedělala. Útok EU na národní státy přinesl oživení národního citění a zesílil obranu národní identity. To EU v úmyslu neměla.
- 2) EU není zdrojem a symbolem demokracie, její instituce jsou veskrze nedemokratické nebo post-demokratické. Tzv. demokratický deficit EU je neodstranitelný – je důsledkem neexistence evropského politického lidu. Chybí evropský démos.
- 3) EU není zdrojem prosperity. Prosperitu Evropy ničí Evropskou unií organizovaná

nadměrná regulace ekonomiky (a celé společnosti) a zbytečné vytvoření společné evropské měny. Evropská unie je nejpomaleji rostoucí částí světa, což si evropské elity stále nechťejí přiznat. Omlouvají to tím, že už jsme tak moc vyspělí, že už tu rychlý ekonomický růst nemůže být, což je nesmysl.

Prosperitu Evropy ničí Evropskou unií organizovaná nadměrná regulace ekonomiky (a celé společnosti) a zbytečné vytvoření společné evropské měny.

- 4) Euro paradoxně v jednom smyslu (možná, že to byl právě ten skutečný smysl jeho existence) funguje. Zvětšují se ekonomické rozdíly mezi zeměmi, oslabuje evropský Jih, posiluje evropský Sever. To si vynucuje další politickou integraci a masivní fiskální transfery, což jen potvrzuje, že euro nebylo primárně ekonomickým projektem.
- 5) Volný pohyb pracovních sil Evropou (tzv. Schengen) ve spojitosti s eurem ekonomicky devastuje slabší evropské země. Kromě ekonomické devastace tzv. evropské periferie je tento vývoj demografickou pohromou pro východní část Evropské unie. Něco takového se v minulosti dělo pouze v souvislosti s válkami. Země jako Rumunsko, Bulharsko, Pobaltí, Slovensko ale i Polsko se masově vyliďují. Jedinou zemí na východ od Aše, kde počet obyvatel roste, je Česká republika.
- 6) Evropská integrace, vzniklá po ničivé II. světové válce, měla za úkol „krotit“ Němec-

ko, ale to se vůbec nezdařilo. Německo je novým hegemonem Evropy, EU začíná být v jistém slova smyslu pouhým německým „blokem“. Vypadá to tak, jako kdyby Německo vyhrálo jak první, tak druhou světovou válku.

Dá se s tím něco dělat?

Evropská integrace musí přestat být ideologickým, progresivistickým projektem, musí být „pouhou“ pragmatickou spoluprací národních států. Taková spolupráce musí být výchozím principem nové organizace Evropy, neboť národní státy nejsou žádným opovržením hodným reliktem minulosti. Musí se znovu stát základním stavebním blokem nové EU. Ta bude principiálně prostorem spolupráce, nikoli centralizovanou byrokratickou entitou řízenou bruselskou nomenklaturou.

Má to i mnoho zahraničně-politických aspektů. Uvedu jen jeden. Rusko by nemělo být strašákem a nepřítelem, nýbrž partnerem. Jeho dnešní demonizace je směšná. Přenechat Rusko v dnešním globálním rozpoložení sil Číně by bylo od Evropy strategickou chybou.

Nevěřím – pro představitelnou budoucnost – v nějaký Czexit. To, jak si EU pohrála s mocnou a velkou Velkou Británií je snad dostatečným varováním. Současně jsem skeptický k reformovatelnosti EU. Zbývá nic, tedy přežívání a postupné transformování Evropy v jakýsi skanzen minulosti. Optimisticky si myslím, že nadějnější variantou je, že nastane jakýsi zázrak. A my se probudíme ve svobodné evropské společnosti.

24. 5. 2019

Václav Klaus na diskusním klubu Lidových novin v Brně, 23. května 2019 (foto: Anna Vavříková, Mafra).

OTÁZKA IVK

Jakou zprávu vyslaly evropské volby o náladách v EU?

Vyslaly nějakou zprávu? A je možné výsledky v jednotlivých zemích nějak zobecnit? Ukazuje podle Vás výsledek těchto voleb, že došlo k nějakému významnému společenskému či politickému pohybu a lze od něj něco očekávat?

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

V ČR evropské volby žádnou jasně čitelnou zprávu tohoto typu nepřinesly. Evropská problematika v nich byla překryta antibabišovskou hysterií, takže byly spíše dalším referendem o premiérovi než přesvědčivým vyjádřením nálad a názorů českých voličů o Evropě. Toto referendum premiér Babiš znovu vyhrál přes mobilizaci jeho odpůrců ve velkoměstských baštách převážně proevropské opozice. Takové vítězství uprostřed mandátu vlády není v našich podmínkách obvyklé, bývalí premiéři obvykle v podobné situaci těžce prohráli a opozice triumfovala. Ta však tentokrát žádným pronikavým způsobem neposílila. Progresivistická levice se neprosadila – debakl ČSSD a nenaplněné ambice Pirátů ukazují její limity v české společnosti. Rozhodní odpůrci současného směřování EU většinou neměli koho volit. Kontroverzní SPD není schopna tento voličský potenciál plně mobilizovat.

Ve Francii, Itálii, Maďarsku, Polsku je tomu jinak. Tam jasně artikulovaná nespokojenost s poměry v EU vítězí. Přesto není perspektiva dalšího vývoje příliš povzbudivá – v západní Evropě viditelně posiluje radikální levicové zelené hnutí, které je pro budoucnost EU a její svobodu a prosperitu zásadní hrozbou. Obzvláště varující je tento vývoj v nejlivnější zemi EU v Německu. Smířit tyto protichůdné trendy bude velmi těžké, ne-li nemožné. Tyto evropské volby přinesly jisté posuny, obnažily rozpory, avšak východiska nenabídlly, ani nabídnout nemohly. Výsledky a jejich perspektiva dávají spíše za pravdu těm, kteří tvrdí, že EU je nereformovatelná.

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Je nezpochybnitelné, že politické strany či hnutí, které se z různých důvodů stavi kriticky k dnešnímu modelu evropské integrace, ve svých zemích v evropských volbách uspěly. Tento signál je o to silnější, že k vítězstvím těchto stran došlo ve velkých a z hlediska vlivu významných členských

zemích. Svoji výraznou symboliku o proměně nálad části veřejnosti má také fakt, že strany hlásající návrat k Evropě národních států vítězí právě v těch členských zemích EU, které samy stály v polovině minulého století u zrodu evropské integrace (Itálie, Francie).

Opačnou tendencí, kterou volby jasně ukázaly, je narůstající síla radikálních pro-unijních levičáků (zelení, piráti) vytlačujících tradiční evropskou levicí, a agresivních pro-unijních stran, které nepřipouštějí náznak jakékoliv kritické debaty o dnešní EU. Sřet vítězných kritiků Bruselu s fanatickými „Evropany“ vyústí k třaskavému vyostření názorové polarizace – uvnitř členských států i na unijní úrovni.

A ještě jeden fenomén letošních evropských voleb nesmíme přehlédnout. Po celé roky byla pěstována chiméra, že evropské volby budou údajně napadeny a zmanipulovány ruskými „zájmy“. Nakonec k jejich napadení skutečně došlo, ale ne „zvenčí“, nýbrž „zevnitř“ EU (Stracheho aféra v Rakousku). Cílem zjevně neměli být pouze rakouští Svobodní, cílem bylo těsně před volbami co nejvíce poškodit celý politický proud, který se hlásí k obhajobě národního státu. I toto je zpráva o dnešním stavu uvnitř EU, kterou nám evropské volby nabídl.

Petr Nečas
bývalý premiér ČR

Dělat silnější závěry a interpretace z jakýchkoliv voleb do EP dle mého názoru nejde. Za prvé se těchto voleb zúčastňuje výrazně menší počet voličů, než jiných typů celostátních voleb a rozhoduje vůbec motivace volit. Pomyšlné se jedná o dvoukolové volby, kdy v prvním kole se hlasuje nohama a až v druhém kole hlasovacím lístkem.

Za druhé jsou evropské volby vždy v každé zemi odrazem jejich vnitropolitické situace a častěji se jedná spíše o volby o národní vládě, než o evropských institucích. A za třetí, členové EU jsou příliš rozdílní a jejich politická, kulturní a sociální diverzita (dodávám, zaplatpánbůh) příliš velká, než aby šlo jednoduše generalizovat. Přesto tyto volby přinesly narušení mocenského kartelu evropských lidovců a socialistů. Bohužel, vše nasvědčuje tomu, že tento kartel bude doplněn ALDE a zelenými, tedy i větším tla-

kem směrem k eurofederalismu a sociálnímu progresivismu.

Skutečné „jaro evropských národů“ může přijít až s řetězcem národních parlamentních voleb a oslabením eurofederalistického a progresivistického politického mainstreamu. Zda to dovolí mediální mainstream je jiná věc. V každém případě ale platí, že o Brusel se bojuje v Praze, Berlíně, Budapešti, Kodani či Římě.

Jan Kohout
bývalý ministr zahraničí ČR

Ohlášení odchodu Theresy May z funkce předsedkyně vlády na počátku voleb do unijního „parlamentu“, je pro mě symbolem i příznakem hloubky krize a síly konfliktu, v níž se dnešní EU nachází. Ukázalo se, že není možné naplnit demokratickou vůli lidu, projevenou v referendu a současně se snažit dohodnout s bruselským Mordorem. S těmi, kterým je při prosazování vlastních progresivistických celoplanetárních vizí vůle „hloupých a nevzdělaných“ k smíchu. S těmi, kteří se v případě potřeby s podobnými problémy vypořádávají zastrašováním různými ekonomickými krizemi, „korupcí“ maskovanou jako dotace, anebo vyvoláváním strachu, typu „klimatická panika“. May udělala zkušenost, která musí být mementem pro všechny opravdové politiky v Evropě. Snaha o dohodu s těmi, kteří se nechtějí dohodnout, nemá smysl. Druhým znamením voleb se stalo velmi podivné video z ostrova Ibiza. Nikdy se asi nedovíme, kdo za ním stojí, ale qui bono je zřejmé. Politická i lidská likvidace všech, kteří se odchýlí od jediného správného bruselského vyznání a prosazují zájmy občanů své země. Cílem nebyl jen vicekancléř Strache, ale především kancléř Kurz a jeho nápad opustit Lisabonskou smlouvu.

Bruselská věrchuška tak ve své neznalosti dějin a pyše vytváří nové zlomové hranice v Evropě a napětí a připravuje budoucí konflikty. Má stále více strach z vlastních původních občanů a nebude váhat použít všech prostředků k udržení svého byrokraticko-oligarchického vládnutí, včetně vyrábění kompromateriálů.

Volební výsledky do unijního quaziparlamentu ukazují, že dnešní obyvatelé evropských zemí, ti ponížení a zapomenu-

tí, se probouzejí. Už nechtějí být nadále objekty cizí vůle, žít v zemích, kde jejich prostor svobod je stále zmenšován přílivem nařízení a směrnic, kde jejich vlastní parlamenty jsou jen „převodovou pákou“ Bruselu. Volby jsou to poslední, co ještě z demokracie v dnešních „liberálně demokratických unijních režimech“ ještě zůstalo. Zdá se, že výsledky ukazují, že nejméně třetina obyvatel Evropy má vážné problémy se směrem i způsobem řízení Evropské unie.

Nové síly, které se objevily v unijním „parlamentu“, které usilují o nový typ spolupráce zemí v Evropě, na základě Nové smlouvy, nesmí zapomenout na poučení z May. Nelze uzavírat kompromisy, či se o ně snažit s bruselským – německo/francouzským establishmentem. Rýsuji se koalice lidovců, socialistů a liberálů bude pokračovat v dosavadním kurzu EU s nezměněnou silou. Nové strany musí zesílit tlak především na Evropskou komisi, která je obecně vnímána negativně, ale i další struktury, včetně parlamentu samého. Aktivní blokáce všeho, co půjde, využívání všech procedur k zdržování progresivistické agendy, aktivní mimoparlamentní permanentní nátlak a kampaň s přípravou na národní volby. Národní parlamenty budou pro budoucnost Evropy klíčové, ale aktivní činnost v EP bude důležitou součástí kampaně. Že budou mainstreamem blokovány, je evidentní, proto je třeba hledat alternativní informační kanály. Jednací sály v Bruselu i Štrasburku se musí stát demokratickým bitevním polem o budoucnost Evropy i o ty, kteří dosud váhají, zda dát hlas stranám hlásícím se k národním kořenům a tradičním evropským hodnotám.

Jan Keller
sociolog, europoslanec
v letech 2014–2019

Domnívám se, že letošní eurovolby potvrdily dva trendy. Na jedné straně se ukazuje, že pravolevé kyvadlo, na kterém byla založena dosavadní politika, přestává fungovat. Klasické pravicové i levicové strany ztrácejí přízeň voličů, a to hlavně ze dvou důvodů. Jednak proto, že hlásají v podstatě tutéž politiku, jednak proto, že reprezentují stále menší segment populace. Rostoucí části společnosti vadí, že tradiční pravice a levice se setkala na bázi libertariánství chápaného jako rušení všech hranic a provozování nejrůznějších excesů pod zavádějícím heslem emancipace.

Druhým trendem je, že strany, které jsou nazývány populistickými jen proto, že společnou politiku pravého a levého středu odmítají, nabírají na síle velmi pomalu. Většina lidí vyjadřuje stále ještě svůj nesouhlas neúčastí u voleb. Může tomu být tak proto,

že nové strany jen obtížně řeší problém svého ideového zakotvení. Ty pravicové si musí vyřešit, jak smířit podporu volného trhu a individualismu s úctou ke tradičním hodnotám. Ty levicové tápou v otázce, jak prosazovat hodnotu univerzálního lidství takovým způsobem, aby to nevedlo ke kolonializaci jejich zemí migranty a aby se lid, který chtějí zastupovat, nestal ve své vlasti jen trpěnou menšinou.

Rudolf Jindrák
ředitel zahraničního
odboru Kanceláře
prezidenta republiky

Za nejdůležitější v letošních volbách do Evropského parlamentu považují fakt, že alespoň v některých členských zemích EU došlo k určité sebereflexi a představitelé těchto zemí začali brát vážně politické subjekty, které mají kritický pohled na dosavadní post mastrichtský a post lisabonský vývoj EU. Že již někteří „jediní správní Evropané“ uznali, že někdo může mít jiný názor na EU než oni a že s tímto názorem dokáže uspět ve volbách. Politická realita v Evropě se prostě mění a já jen doufám, že toto bude vzato na vědomí i v sídle bruselské administrativy. Na druhou stranu musím přiznat, že jsem tuto sebereflexi, zejména ve světle nedůstojného přetahování kolem brexitu, očekával daleko hlubší. Což se nestalo a symptomatické je, že bruselská reprezentace se dlouho před evropskými volbami a jistě tomu tak bude i dlouho po těchto volbách, zabývala sama sebou, t.j., kdo a jaké konkrétní posty v administrativě obsadí, resp. si přerozdělí.

Velkým zklamáním pak pro mě byl průběh volební kampaně v ČR. Neodpustitelná byla z mého pohledu zejména absolutní absence vážných témat, která by se týkala důležitých problémů EU, jako je zejména role národních států v EU a jejich postavení (jinými slovy řečeno, absence diskuze o tom, jak zabránit demontáži národních států a jejich vlivu na dění v EU). To, že hlavním tématem evropských voleb byla (při vší úctě ke všem českým spotřebitelům) dvojí kvalita potravin, považují za katastrální.

Marek Stoniš
šéfredaktor týdeníku
Reflex

Výsledek eurovoleb se dá jen těžko zobecnovat. Český volič asi měl jinou motivaci jít nebo nejít k urnám, než ten švédský, portugalský nebo italský. Co je ovšem nepřehlédnutelné: Ve velkých a z hlediska dalšího vývoje Evropské unie zásadních zemích

získali převahu voliči, kteří se už přejedli sociálně inženýrských projektů Bruselu a kteří si konečně všimli, že bruselské pseudoelity se nacházejí několik světelných let od skutečných problémů, se kterými se potýkají jednotlivé národy Evropy. Ale k ničemu zásadnímu tento pohyb myslím nepovede. Přirovnám-li Evropskou unii k obrovskému tankeru, tak se na něm po volbách vymění pár důstojníků, zčásti posádka, ale kurs plavby, jejímž cílem má být přístav v podobě evropského superstrátu, bude pootočen jen velmi mírně. Ve velitelské kabině se bude kromě eurofederalistů, kteří do budování onoho superstrátu investovali veškerou svou politickou kariéru, navíc stále motat víc a víc ekošilenců. A ti budou tvrdit, že tanker bude plout čistěji a odpovědněji, když se vypnou spalovací motory a na střechu se vysadí solární panely. Na večerních poradách o dalším kursu se uzavře zásadní kompromis s těmi, kdo si to tak úplně nemyslí a motory se budou startovat jen jednou za 14 dnů. Nikdo si samozřejmě nevšimne, že po hladinou ponoru tankeru Evropy zeje obří díra, nabírá vodu a zanedlouho se buď potopí, nebo skončí na vrakovišti tankerů.

A pak logicky vypukne velké hledání viníků ztroskotání. Kdo bude tím hlavním? Na to si laskavý čtenář odpoví jistě sám.

Marian Kechlibar
publicista

Tyto volby do EP jednoznačně ukázaly čím dál silnější regionální politické štěpení v Evropě. Vzestup zeleného hnutí v germánských zemích je velmi dobře viditelný. Nejvíce se projevil v západní části SRN, kde Zelení dokonce zvítězili mezi voliči mladšími šedesáti let. Ale v bývalé NDR se stala místní „lidovou stranou“ AfD, která vůči Zeleným tvoří protipól.

Vítězi voleb v Polsku, Francii a Itálii se staly strany, které mají vůči současné podobě EU značné výhrady, ale v Polsku a ve Francii jim na paty dýchají koalice vůči Bruselu přátelské. Také z Británie vzešly smíšené signály. Brexitová strana Nigela Farage silně zabodovala v Anglii, která tvoří demografické a ekonomické těžiště království, ale Skotsko ve valné většině hlasovalo pro „Remain“ strany.

Domnívám se, že k překonání těchto vnitřních rozporů by bylo nejlepší ustanovit opravdovou „velkou koalici“, která by zahrnovala i skeptické a protisystémové strany. Voliči pro ně hlasují právě proto, že mají dojem, že jejich zájmy a názory nejsou u výkonné moci slyšet, případně že jsou ignorovány. Nejlepší způsob, jak tento dojem rozptýlit, je přizvat jejich volené zástupce k moci – a tím i k zodpovědnosti. Bude-li ▶

však místo toho pokračovat vytváření sanitárních kordonů, což považují za pravděpodobné, nelze čekat, že by míra polarizace zásadně opadla. Ekonomická stagnace by ji naopak mohla ještě vyhrtit.

Petr Robejšek
zakladatel Realistů

Volby do Evropského parlamentu ukázaly následující:

1. Rozhodující veličina evropské politiky je národ. Jenom národ dokáže vyvolat tu solidaritu, humanismus, jednotu a spolupráci, které od svých členů bezvýsledně vyžaduje EU jako celek.
2. Nadnárodní stát nemůže v Evropě vzniknout a fungovat demokratickou cestou. Dokladem toho je, že na příznaky rozkladu Unie reaguje vládnoucí triáda Berlín, Paříž a Brusel potlačováním národních zájmů. Tato politika však jen dále posiluje národně orientované strany.
3. Česko nemá dost sil ani na to z EU vystoupit, ale ani na to ji reformovat. Zbývá pouze fundamentální opozice uvnitř spolku proti všemu, co směřuje k vytvoření Spojených států evropských. To se týká zejména institucí finanční, sociální a bezpečnostní politiky.
4. Naše vláda by měla podporovat všechno, co omezí moc bruselské centrály a naší zemi zachová co nejvíce možností seberučení.
5. V poměrně pravděpodobném případě neřízeného rozkladu EU bychom měli být připraveni přispět k zachování struktur volného obchodu a odhodláni pomoci odstranit trosky panevropského velikášství.
6. Naším obecným cílem by měla být Evropa rovnoprávných národů, které mezi sebou pěstují obchodní výměnu. Nic víc.

Vladimír Pikora
ekonom Next Finance

Volby do EP nepřinesly nic zásadně nového. Struktury EU zůstávají neotřesené. Euroskeptické strany nemají ani čtvrtinu hlasů. Jedinou změnou je to, že místo dvou stran budou rozhodovat čtyři, čímž bude dohadování složitější. K lidovcům a socialistům se přidají liberálové a zelení. Výsledkem této koalice bude stejné směřování Evropy jako dosud. Jen bude ještě větší akcent na regulaci, vyšší daně a větší práva pro minority. To vše umocní panický strach z klimatických změn.

Klíčové je, že drtivě zvítězila Brexit party. Pravděpodobnost tvrdého brexitu, před

kterým tolik politiků varovalo, tím roste. (ČNB a MF přitom tvrdí, že tvrdý brexit údajně ubere růstu české ekonomiky až jeden procentní bod. Nu uvidíme.)

Za výsledkem voleb stojí hlavně lidnaté Německo. Tam hlavní evropští partneři selhali. Křesťanští demokraté mají historicky nejslabší výsledek do EP. Problémem však není strana či její idea, ale její stávající čelní politici, protože zatímco v Německu lidovci padají, v Rakousku rostou.

O tom, že se v Evropě nic nezmění, svědčí vývoj na finančních trzích. Zveřejněné výsledky ihned pomohly jihoevropským dluhopisům. Trhy tedy sází na to, že politika, kdy sever a střed Evropy bude zachraňovat předlužený jih Evropy, nekončí.

Aleš Valenta
Institut Václava Klause

Volby do Evropského parlamentu potvrdily trojí očekávání: vzestup euroskeptických stran, vzestup zelených a trvajících převahu „proevropských“ sil. Je pravda, že těch přibližně 150 euroskeptických poslanců (ovšem včetně Farageovy Brexit Party, která patrně za pár měsíců z EP zmizí) už nebude tím někdejší bezmocným hloučkem v moři rudozelených eurofanatiků, ale sílu na změnu politiky EP nebo dokonce EU mít nebude.

Není dokonce vyloučeno, že integrační furor v EP ještě zesílí, protože ke kormidlu oslabené vůdčí dvojkoalice lidovců a socialistů bude pravděpodobně přizvána ALDE, aliance tzv. liberálů s tzv. demokraty, vedená jedním z nejhorších nepřátel svobody Guy Verhofstadtem.

Zatímco euroskeptické síly v západní Evropě někde posílily (Británie, Francie, Itálie), jinde oslabily (Nizozemí, Skandinávie, Rakousko), triumf zelených je všeobecný. Nepřekvapuje, že nejvíce hlasů dostali v Německu (20,5 %), kde skončili druzí. Základním poselstvím těchto voleb je, že zámožná střední třída ve velkých západoevropských městech stále více tíhne k zelené variantě progresivismu, která s sebou nese totalitární vládní praktiky. Voličům zelených je to ale buď lhostejné, nebo to přijímají jako nutné zlo při „záchraně planety“.

Tomáš Břicháček
právník a publicista

Volby přinesly řadu dobrých zpráv. Pro-národní síly, kritické k nynějšímu modelu evropské integrace, dosáhly v několika stá-

tech výrazných úspěchů. Zvláště potěšující jsou výsledky v Maďarsku, Polsku, Itálii, Francii a ve Velké Británii. Farageova Brexit Party, Kaczyńského Prawo i Sprawiedliwość, Salviniho Lega a Le Penové Rassemblement National dokonce patří (spolu s německou CDU/CSU) mezi pěti vnitrostátních stran s největším počtem mandátů. Hlasy kritické vůči Unii obecně upevnily pozice a budou snad v následujícím období více slyšet.

Bohužel toto vše je příliš málo na skutečný pozitivní obrát. Nálady voličů ve vztahu k EU se ve většině států nijak zvlášť neposunuly. Dvě třetiny křesel si tak rozdělí strany náležející do formací, které jsou oporou současného systému – EPP (až na některé rozumnější složky), Socialisté, ALDE a Zelení. Kurz „více Unie“ a „více doleva“ v duchu vyhraněného progresivismu zůstává v Evropském parlamentu neohrožen.

Výsledek voleb tak jen potvrdil konec snů o reformě Unie, které se vyrojily po britském referendu. Ty už ostatně dříve udusili vedoucí představitelé členských států během procesu diskuse o budoucnosti EU-27, jehož beznadějně nejlépe vystihují deklarace z Bratislavy, Říma a Sibiu.

Michal Mocek
publicista

Evropské volby navzdory nejruznějším obavám i nadějím nezměnily výrazněji poměr sil v unijním parlamentu. Prointegrační tábor zůstává s více než 500 křesly i nadále dominantní silou ve shromáždění, kde zasedá 751 poslanců. Protiintegrační strany sice posílily, ale jen mírně, a hlavně pouze dočasně, do odchodu Británie z EU.

Hlavní změny se odehrály uvnitř obou těchto táborů. Zeslábly „tradiční“ politické proudy, tedy křesťanští demokraté, socialisté a zvláště dramaticky britští konzervativci. Posílili liberálové, zelení, nacionalisté a (dočasně) přívrženci odchodu z Unie.

Zatímco zelení zejména v Německu a ve Francii profitovali z „nepolitické politiky“ v podobě opakovaných a masových demonstrací mládeže za „klimatický obrát“, vzestup liberálů souvisel v první řadě s propadem tradičních stran ve Francii, ale podpořily je i zisky z Británie. Rovněž posílení unijních nacionalistů či zastánců odchodu z Unie bylo především následkem posunu v jedné jedině zemi, jednak v Itálii, jednak v Británii.

Žádný evropský politický proud (s omezenou výjimkou zelených) tedy zatím nedokáže přivodit svými aktivitami volební změny ve větším počtu unijních zemí zároveň. Evropský parlament se stále proměňuje spíše v důsledek hlubších a autonomních procesů uvnitř jednotlivých zemí EU. ■

O integraci debatujeme vážně

Ladislav Jaki
Institut Václava Klause

Prezident Václav Klaus byl hostem pořadu Interview Plus na stanici Český rozhlas Plus a měl to být rozhovor o nadcházejících volbách do Evropského parlamentu. Hned dru-

Evropská unie se před očima proměnila v nedemokratickou byrokratickou diktaturu a nic nenasvědčuje tomu, že by v tomto duchu neměla pokračovat.

há otázka moderátorova ale směřovala k tématu dvojí kvality potravin. Teď se nechci nijak dotknout erudice dotyčného moderátora, protože zvolit si za výkop k rozhovoru o momentálním stavu evropské integrace takovou okrajovou technicistní marginálii je jen další ukázkou toho, jak společenská debata o nejvážnějších věcech svobody, demokracie a suverenity dnes vypadá obecně.

V podobném duchu se totiž nesou nejen předvolební kampaně většiny jednotlivých kandidujících stran, ale i mediální ozvěna

voleb a společenská diskuse mezi lidmi. Evropská unie se před očima proměnila v nedemokratickou byrokratickou diktaturu a nic nenasvědčuje tomu, že by v tomto duchu neměla pokračovat. Nic jí v tom totiž nebrání. Zásadní téma samotného smyslu a obsahu budování evropského super státu totiž evidentně skoro nikoho nepálí, a tak

zažíváme útek k náhradním subtématům, které mají jen vyplnit zoufalé prázdno. Zdá se, že s tím ani příští dny, týdny a měsíce nic zásadního neudělají. To ale neznamená, že bychom se nad eurovolbami neměli zamyslet vážněji.

17. 5. 2019

Václav Klaus v polovině května navštívil Čínu. 11. května položil věnce v památníku Nankingského masakru v bývalém hlavním městě Nankingu a zahájil zde koncertní turné České filharmonie. Ve Wuzhenu se od 12. do 13. května zúčastnil mezinárodní konference, kterou pořádala organizace Global Council of the Belt and Road, a vystoupil zde se svým projevem. Projev i zápisky z cesty si můžete přečíst na www.institutvk.cz

Prohlášení IVK k brutálnímu fyzickému napadení Ladislava Jaki

V sobotu 25. května 2019 ve večerních hodinách byl v pražském metru fyzicky napaden náš dlouholetý kolega, člen Institutu Václava Klause a před nedávnem Parlamentem ČR zvolený člen Rady pro rozhlasové a televizní vysílání pan Ladislav Jaki. Hulákání útočníka, kterým svůj útok doprovázel, jednoznačně potvrzují, že šlo o politicky motivovaný čin s cílem napadnout, zastrašit a zranit člověka s odlišnými politickými názory.

Jde o čin s mimořádnou společenskou závažností! Naprosto zásadně a se vsí rozhodností takové počinání odsuzujeme a věříme, že okolnosti tohoto činu budou důsledně vyšetřeny, pachatel (nebo pachatelé) tohoto odporného útoku budou urychleně dopadeni a s vědomím závažnosti činu i odpovídajícím způsobem potrestáni.

Tak ohavný čin by se nestal, kdyby v České republice nebylo soustavně a cíleně zvyšováno politické napětí těmi, kteří si jiný než svůj vlastní názor neumí představit, těmi, kteří každého člověka s odlišným politickým názorem veřejně urážejí, ostouzejí a dlouhodobě beztrestně

brutálně verbálně napadají. Tak ohavný čin by se nestal, kdyby proti zvolení Ladislava Jaki členem RRTV nebyla vedena tak nesmiřitelná a útočná politická kampaně. Viníme ty, kteří po léta nerespektují výsledky demokratických voleb a politickou moc chtějí získat mimo demokratické volby prostřednictvím rozvášněných davů na náměstích a spřátelených médií. V takové atmosféře je už pouze malý krůček k tomu, aby si leckdo vyložil tento stav jako normu, ve které je dovoleno naprosto všechno – včetně hrubých fyzických útoků a pokusů likvidovat lidi s odlišným názorem. O tom, kam taková doba vedla a v co vyústila, nás dostatečně trpce poučila historie 30. let minulého století v Německu.

Pozoruhodné je, že česká média – s výjimkou serverů Echo24 a Parlamentní listy – o této brutální události mlčí, ačkoliv například v porovnání s napadením poslance Feriho (jehož incident plnil česká média po dlouhý čas) je zjevné, že v případě Ladislava Jaki šlo o daleko agresivnější útok.

Napadení našeho spolupracovníka Ladislava Jaki nedovolíme zlehčovat. Útok

na něho, stejně jako na kohokoliv jiného pro jejich odlišné politické názory, je překročením všech myslitelných, představitelných a tolerovatelných mezí v demokratické společnosti.

Ohrožením demokracie v naší zemi nejsou ve svobodných volbách zvolení politikové Andrej Babiš a Miloš Zeman, jak bez ustání tvrdí ti, kteří ve volbách opakovaně neuspěli. Příмым ohrožením demokracie je nerespektování odlišných názorů, které ústí v takové brutální fyzické napadení názorových oponentů, jehož jednou z obětí se Ladislav Jaki stal.

A právě toto jsou chvíle, kdy má svobodná společnost dát najevo, že svobody, mezi které patří i právo na neomezenou obhajobu různých názorů, bude rozhodně bránit.

Věříme, že zdravotní stav Ladislava Jaki se brzy výrazně zlepší a že tento útok nezanechá žádné trvalejší následky na jeho zdraví.

Václav Klaus, Ivo Strejček, Jiří Weigl,
Filip Šebesta, Petr Macinka, Hana Lipovská

28. 5. 2019

VÝROČÍ

120 let od narození Friedricha Augusta von Hayeka

Václav Klaus

8. května tomu bylo 120 let, kdy se ve Vídni narodil jeden z největších a neoriginálnějších myslitelů dvacátého století – století „vzpoury davů“, socialismu a totalitních ideologií – F. A. von Hayek. Byl to právě on, kdo se s těmito jevy, s totalitárními režimy a s je ospravedlňujícími ideologiemi, fašismem a komunismem, utkal snad nejostřeji a nejdůsledněji ze všech a kdo také snad nejvíce přispěl k jejich porážce.

Hayek byl díky své mimořádné odvaze a nekonformitě celá dlouhá desetiletí odmítán a zneuznáván a dnes se nám zdá téměř neuvěřitelné, že se při své komplikované životní dráze – z Rakouska přes Anglii a USA do Německa – dočkal plné universitní profesury v Evropě až ve věku 63 let v německém Freiburgu. Hayek se svého uznání našťastí dožil. V roce 1974 dostal Nobelovu cenu za ekonomii, jeho nejznámější kniha „Cesta do otroctví“ (z roku 1944) byla přeložena do více než 30 jazyků a dočkal se i konce komunismu.

Hayekova úloha bude mimořádná i v budoucnosti vzhledem k nepřetržitému a nikdy neukončitelnému zpochybňování svobody a trhu socialisty všeho druhu.

Hayeka jsem viděl a slyšel, i když musím říci, že to v mém případě bylo ve velmi pohnuté chvíli. V srpnu 1968 jsem byl – přesně v okamžiku okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy – účastníkem známého Evropského fóra v rakouském Alpbachu, na kterém tehdy Hayek vystoupil. Bylo to 24. srpna, tedy 3 dny po invazi, a já jsem se na Hayeka přišel opravdu jen podívat, a protože jsem byl myšlenkami úplně jinde, téměř jsem ho neposlouchal.

O Hayekovi jsem psal, Hayeka jsem nescíslněkrát citoval, Hayeka jsem překládal (prvně pro časopis Tvář v roce 1968 jako excerpta z jeho slavné „pře o socialismus“ z třicátých let), a v Londýně jsem v roce 1996 pronášel Hayekovu výroční řeč.

Hayekova úloha byla mimořádná v minulosti, řekněme od třicátých do osmdesátých let, kdy na Východě vládl komunismus a centrální plánování a na Západě keynesiánský, státní intervencionismus a pečovatelský státu blahobytu.

Hayekova úloha byla mimořádná v první postkomunistické fázi, tedy v devadesátých letech, kdy fungoval jako orientace a jako

varování před pokusy vytvářet svobodnou lidskou společnost a tržní ekonomiku konstruktivisticky a na základě „pýchy rozumu“.

Hayekova úloha bude mimořádná i v budoucnosti vzhledem k nepřetržitému a nikdy neukončitelnému zpochybňování svobody a trhu socialisty všeho druhu. Ti se již poměrně úspěšně otrpali po úspěchu Ronalda Reagana a Margaret Thatcherové přibrzdit rozpínající se stát, i po úspěchu radikálního bourání komunismu v naší části světa, a znovu vidí hlavní nebezpečí v „market failure“ a nikoli v „government failure“. Místo neviditelné ruky trhu znovu preferují ruku viditelnou.

Hayek začal ekonomii, ale postupně se přesouval do oblasti sociálně filosofických problémů ekonomie a do jejích nejrůznějších návazností a souvislostí.

Hayeka je těžké zařadit do jednoduchých škatulek a kategorií, protože nepatřil do žádné z nich. Získal tři doktoráty – z práva, z ekonomie a z politické (či obecně společenské) vědy, publikoval zásadní díla nejen v ekonomii, ale i v politologii, právu, filosofii, psychologii, metodologii vědy i v oblasti historie (zejména historie teorií a doktrín). Ve všech těchto oborech byl důsledným „bořitelem mýtů“ a narušovatelem všeobecně přijímaných pravd a moudrostí.

Hayek začal ekonomii, ale postupně se přesouval do oblasti sociálně filosofických problémů ekonomie a do jejích nejrůznějších návazností a souvislostí. Ve své klíčové (a já dodávám mimovědní či mimoscientistní) práci „Cesta do otroctví“ z roku 1944, která akademickou veřejností dlouho nebyla přijímána, odmítl tehdejší líbivý a proto dominantní názor, že je možné sladit centrální plánování a lidskou svobodu. De facto odmítl možnost konvergence ekonomických systémů.

Přemýšlím-li co od Hayeka nejčastěji cituji, pak je to asi jeho teze o rozptýlených či roztroušených znalostech ve společnosti a o nemožnosti převést je z mikrosvěta, kam patří, kde vznikají a kde se používají do jakéhokoli centrálního mozku, úřadu, orgánu.

Centrální řízení je podle Hayeka možné jen v systémech jednoduchých, ale ve složitém systému možné není.

Hayek nám odkázal triviální, ale velmi antiintuitivní myšlenku, která se – alespoň podle mne – stala nejsilnějším argumentem proti socialismům všeho druhu. Centrální řízení je podle Hayeka možné jen v systémech jednoduchých, ale ve složitém systému možné není. Tam musí nastoupit ceny a trh. My víme, že to socialisté vidí přesně opačně a právě toto Hayek označil za fatální omyl celého dvacátého století. Sám Hayek považuje toto za svůj největší přínos.

Mám-li zůstat mimo teoretickou ekonomii, pak musím připomenout i to, že Hayek důsledně odmítal lidskou pýchu a ambice neskromného a nepokorného člověka dvacátého století měnit svět k obrazu svému, čímž se dostal do naprostého protikladu k progresivistům a líbivým, krasomluvným humanistům tohoto století. Hayek se tímto svým postojem odvážil zpochybnit jednu z centrálních idejí dnešní doby.

Milton Friedman, druhá srovnatelná osobnost tohoto století, narozený o 13 let později u Hayeka zdůrazňuje právě tuto stránku jeho osobnosti a jeho intelektuálního přínosu. Říká, že Hayekovy příspěvky k ekonomické teorii a politické filosofii jsou až „druhořadé ve srovnání s jeho významem pro obhajobu morální a intelektuální základy svobodné společnosti“.

Upraveno a zkráceno z vystoupení v květnu 1999, Obecní dům, Praha, 13. května 1999.

Předplatné IVK

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné činí 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz

REPORTÁŽ

Václav Klaus hvězdným hostem Brexit Party v Londýně

Ivo Strejček

člen správní rady IVK

Londýnská Olympia je světoznámé centrum mezinárodních výstav a veletrhů, místem významných konferencí a unikátních uměleckých představení. Právě zde se 21. května 2019 konal závěrečný předvolební mítink nové britské strany Brexit Party, politické formace Nigela Farage. Její rychlý vznik byl odpovědí na katastrofální selhání konzervativní vlády Thesy Mayové – a tedy i její Konzervativní strany – splnit přání britských občanů a opustit Evropskou unii. Na velkolepé vyvrcholení předvolební kampaně byl jako jediný zahraniční vystupující pozván i Václav Klaus.

Nešlo o žádný nudný povinný předvolební kongres nebo vyčpělý sjezd, na kterých defilují omšelé unavené tváře.

Nešlo o žádný nudný povinný předvolební kongres nebo vyčpělý sjezd, na kterých defilují omšelé unavené tváře. Právě naopak. Mezi více než třemi tisíci účastníky, kteří se sem sjeli z celé Velké Británie, kteří si – dobrovolně – vystáli nekonečnou frontu táhnoucí se ulicí Olympia May, a kteří si poté – opět dobrovolně - zaplatili vstupné 2,5 libry, vláda nesmírně nadšená, optimistická nálada. Marně bych ve své paměti hledal podobnou politickou událost odehrávající se v tak uvolněné a pozitivní atmosféře.

Před obecnostvo vystoupili postupně pouze tři klíčoví řečníci. První byla Ann Widdecombová, bývalá ministryně v konzervativní vládě Johna Majora. Ann je nesmírně charismatická politička, ohromně oblíbená pro své mimořádné řečnické schopnosti. Do varu dostala diváky glosou na adresu poslanců Dolní komory britského parlamentu: „Budto necháte Británii odejít z Evropské unie, nebo my se postaráme o váš odchod z Westminsteru“. S nadšenými účastníky se rozloučila tak trochu churchillovským bonmotem: „Čtvrtek [den voleb do EP ve Velké Británii] není konec. Je to začátek návratu skutečné demokracie zpět do naší země“.

Druhý řečník, to bylo pro všechny skutečné překvapení, které se kupodivu podařilo utajit. Na velkolepé obrazovce se objevil krátký medailonek prezidenta České republiky Václava Klause, kterému dominovaly

Václav Klaus na předvolebním shromáždění Brexit Party v Londýně. Videozáznam z akce můžete zhlédnout na www.institutvk.cz.

výšece z presidentova legendárního vystoupení na půdě Evropského parlamentu v Bruselu v průběhu českého předsednictví v roce 2009.

„Vážení přátelé brexitu, nejste sami! Máte v Čechách řadu příznivců, kteří jsme při zprávě o výsledku referenda otevírali lahve šampaňského.“

Přivítání Václava Klause bylo úžasné! Mezi Brity toužícími po odchodu z EU přišel jejich jediný dlouholetý spojenec „ze zahraničí“. Lidé spontánně vyskakovali a chtěli si s Václavem Klausem, který k pódiu přicházel uličkou mezi nimi, podat ruku, letmo jej plácnout po rameni nebo mu alespoň zamávat. Bylo to nesmírně přátelské, nehrané, nadšené přijetí. A Václav Klaus také nemohl své vystoupení zahájit lépe, než oslovením „Vážení přátelé brexitu, nejste sami! Máte v Čechách řadu příznivců, kteří jsme při zprávě o výsledku referenda otevírali lahve šampaňského“. Celý další presidentův projev byl přerušován nadšeným potleskem a skandováním. Bouřící smích řečník vyvolal, když popsal výsledek referenda jako „osudný úder pýše všech evropských mandarínů“ a potlesk ve stoje si získal za slova, že „tak jako Britové v Londýně, i my chceme činit naše rozhodnutí o nás v Praze“. Za nadšeného aplausu opustil pódium se slovy: „Dejte nám i zby-

ku Evropy dobrý příklad. Nesmíte nás zklamati!“

Posledním řečníkem byl Nigel Farage. Jeho vystoupení bylo zdrcující kritikou současné britské politické scény od Konzervativců po Labouristy. Za zajímavý názor lze považovat jeho přesvědčivý výklad o tom, že „v Británii se zcela rozpadnul systém dvou hlavních politických stran, který bude nahrazen systémem více stran“. Zatímco Václav Klaus si mohl dovolit vystoupení s nadhledem nad aktuální britskou politikou, Farage opakovaně a jasně nabídl Britům volbu jeho Brexit Party jako východisko z jejich tříleté frustrace nad nesplněným zadáním opustit unii k 29. březnu 2019 „s nebo bez dohody“. Poslední vzkaz, který Farage skrze své voliče vyslal zkolabované britské politice bylo poselství: „Naše vítězství bude začátkem revoluce“.

Farage opakovaně a jasně nabídl Britům volbu jeho Brexit Party jako východisko z jejich tříleté frustrace nad nesplněným zadáním opustit unii k 29. březnu 2019 „s nebo bez dohody“.

Při odchodu z londýnské Olympie jsme přáli Brexit Party, aby svým vítězstvím potvrdila, že si Britové odchod z EU přejí. Zdrcující úspěch Nigela Farage a jeho lidí to o pár desítek hodin později jednoznačně potvrdil.